

KS. MICHAŁ WODZICKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

e-mail: wodzickim@gmail.com

ORCID 0009-0005-3516-9003

**Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
„Wybrane zagadnienia relacji państwo-Kościół”**

8 maja 2025 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Wybrane zagadnienia relacji państwo-Kościół”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe „Utriusque Iuris”, działające na tymże Wydziale, pod opieką ks. dr hab. Arkadiusza Domaszka prof. UKSW. Zakres tematu konferencji został sformułowany szeroko, by spojrzenie na relację tych dwóch społeczności mogło być dokonane z różnych perspektyw. Niewątpliwie tematyka tego wydarzenia wpisuje się w ważny i potrzebny proces budowy tych relacji oraz refleksji nad nimi, jak np. w kontekście zapowiedzi likwidacji Funduszu Kościelnego, czy dokonaniem bez zgody Kościołów i związków wyznaniowych zmniejszeniu liczby godzin nauczania religii w placówkach oświatowych. Na wzajemne relacje wpływa też kontekst znacznego zlaicyzowania społeczeństwa polskiego, czy szerzej europejskiego, co stawia pytanie o zdefiniowanie miejsca i roli Kościoła w życiu społecznym.

Otwarcia obrad dokonał ks. dr hab. Dariusz Borek OCarm prof. UKSW, Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, po czym nastąpiło słowo wprowadzenia wypowiedziane przez ks. dr hab. Arkadiusza Domaszka SDB prof. UKSW.

Jako pierwszy zabrał głos dr Adam Bartczak z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, prezentując ideę

sprawiedliwości w relacjach państwo-Kościół oraz podkreślając, że obie społeczności mają na celu dobro wspólne obywateli i wyznawców. W kolejnym wystąpieniu mgr Maciej Kiliszek – doktorant Szkoły Doktorskiej UKSW – przedstawił rys historyczny ingerencji władzy świeckiej w przebieg soborów powszechnych, pokazując pozytywne i negatywne skutki wkraczania tej władzy w zgromadzenia przedstawicieli Kościoła. Następny referat, wygłoszony przez dra Jakuba Stępnia z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, został poświęcony historii relacji państwa i Kościoła we Francji, od chrztu Chlodwiga I do wprowadzenia modelu separacji wrogiej w XX w. Prelegent pokazał ewolucję tych relacji, prezentując na ich tle skutki, jakie zaistniały dla wspólnoty kościelnej. Aspekt współpracy Kościoła katolickiego i państwowych organów ścigania w zakresie prawa i procedury karnej przedstawiła mgr Justyna Sawicka, doktorantka Szkoły Doktorskiej UKSW w Warszawie, ukazując zasady tej współpracy szczególnie w kontekście ochrony małoletnich przed czynami *contra sextum*. Ostatnie wystąpienie przed wspólną dyskusją należało do dra Michała Poniatowskiego z UKSW i było omówieniem działalności humanitarnej kościelnych osób prawnych, która wpisuje się w troskę o ubogich i pokrzywdzonych konfliktami zbrojnymi czy klęskami żywiołowymi. Prelegenci i uczestnicy mogli następnie skonfrontować swoje refleksje i zapytania w ramach dyskusji.

Po przerwie kolejną sesję konferencji rozpoczęła mgr Barbara Cichorska – doktorantka z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – omawiając jurysdykcję nad małżeństwem kanonicznym wobec zmian w prawie polskim, które nastąpiły na skutek ratyfikacji konkordatu. Niezwykle aktualne, biorąc pod uwagę bieżącą sytuację nauczania religii w szkołach, było przedłożenie mgr Karoliny Terebus-Wierzbickiej, doktorantki Szkoły Doktorskiej UKSW, ukazującej to nauczanie w Polsce na przełomie XX i XXI w. Następnie ks. dr Robert Wawer SJ z Akademii Katolickiej – Collegium Bobolanum – podjął temat relacji państwa do tajemnicy lub inaczej do informacji poufnych przetwarzanych przez struktury kościelne. Podobnie ks. dr hab. Tomasz Jakubiak prof. ucz. z Akademii Katolickiej w Warszawie skoncentrował się na problematyce ochrony tajemnicy, zwłaszcza

tajemnicy spowiedzi, wobec ewentualnej możliwości zalegalizowania wyjawienia organom ścigania informacji pozyskanych przez spowiednika przy okazji spowiedzi.

Po interesującej dyskusji, w którą włączyli się prelegenci i uczestnicy spotkania, opiekun Koła – ks. dr hab. Arkadiusz Domaszk prof. UKSW – dokonał podsumowania i zamknięcia wydarzenia. W trakcie konferencji podjęto tematy, które stanowią niejako fundament relacji państwo – Kościół, jak idea sprawiedliwości czy różnorodne systemy wzajemnych relacji. Również ukazano wybrane szczególne zagadnienia, które wymagają stałej refleksji naukowej. Całe wydarzenie przebiegło w atmosferze wielkiej otwartości na dyskusję i poszukiwanie prawdy. Należy wyrazić wdzięczność wszystkim prelegentom oraz organizatorom, zwłaszcza członkom Koła Naukowego „Utriusque Iuris” za trud włożony w przygotowanie konferencji.